

ESPI GROS

LLORET DE V.A.

butlletí informatiu nº 14 gener 1984

si jo fos batle...

UN DESENFEINAT

... taparia aquell clot que hi ha a la carretera de Ruberts, devora el pinar de Sa Comuna.

... faria esborrar la pintada que hi ha a l'entrada de la carretera vella de Sineu que diu "Viva Tejero".

... conservaria la filferrada de Sa Comuna.

... subvencionaria "Es Pi Gros" perquè és una revista oberta a tothom.

... arreglaria els esbodrecs que hi ha al camí de Son Boló.

... Hauria anat a maitines.

... faria arreglar els excusats dels cafès, perquè l'altre dia vaig anar a un i vaig haver de pixar defora.

... els porquers guardarien els porcs; els pastors, les ovelles; els mestres farien escola; els forners farien pa i el capellà faria missa.

... miraria d'eixamplar el cementiri.

... estaria a l'Ajuntament tot el dematí i part de l'horabaixa.

... tot el que s'aprova als plens ho duria a terme.

... faria arreglar les meves teulades.

... aniria al curset de Llengua i Cultura de les Balears.

... no hauria votat a favor de la urbanització d'Es Trenc.

... obligaria a treure permisos d'obra.

... procuraria que el poble estigués content de jo.

... hauria obligat als empleats de l'Ajuntament a anar al curset de català.

... pel meu sant donaria 10.000 ~~Pb~~ a cada cafè perquè la gent pogués anar a beure.

... faria tapar les basses que fan massa pudor.

... censuraria "Es Pi Gros".

... regalaria la meva paga a les monges, i si sobràs res al rector.

... els papers oficials de l'Ajuntament estarien escrits en la nostra llengua.

... hauria comprat una fotocopiadora en color.

EDITORIAL

Es pi gros, la revista del poble

Una altra vegada ES PI GROS ha sortit a llum. Aquest serà el tercer intent que es fa, que esperem sigui per molts d'anys.

Les persones que ens cuidem de dur-lo a terme ens hem proposat que aquesta sigui una revista on hi puguin caber tots, i per això, estarà oberta a tothom i a qualsevol opinió. Està dins el nostre ànim que, a través dels escrits que es facin, es pugui donar al poble una visió més clara de les coses que succeeixen, procurant que els escrits siguin el més objectius possibles i que es respecti la dignitat de les persones en la mesura que això sigui possible.

Ens agradaria trobar una gran participació per part de tots els lloritans, i que aquesta passas a ser la revista de tots els que tenen ganes de conèixer el nostre poble i d'aquells que els agrada dir el que realment pensen de les coses, perquè aquestes es facin cada dia millor.

Sant Antoni

A Lloret per Sant Antoni varem fer una gran festa. Hi havia molta gent.

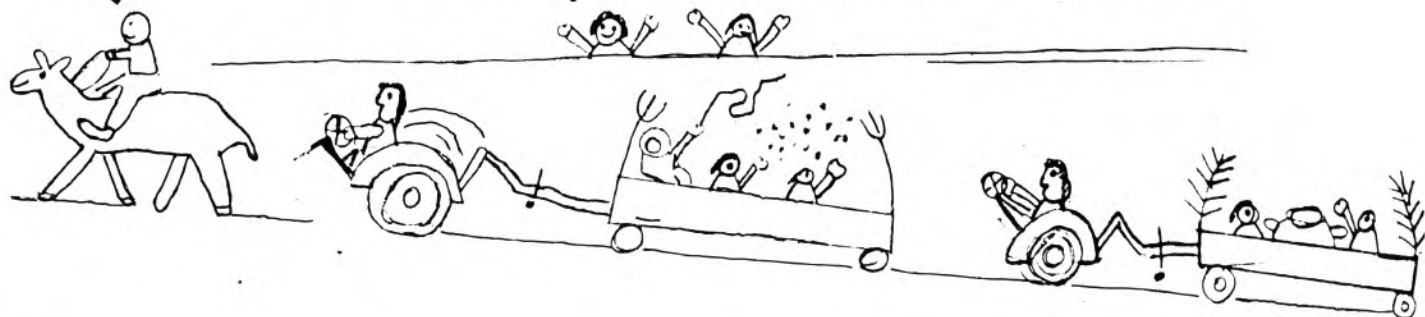
A l'escola varem fer dues carrosses: una de una granja i l'altra de caníbals i exploradors. A la granja hi havia molts d'animals: gallines, un gall, un xotet, periquitos, etc. A la carrossa dels caníbals hi havia un cartell que deia: menú: aguiat d'exploradors.

Hi havia moltes carrosses: una de Na Blancaneus i es set nanets, una que tirava diaris i una altra que era de una tenda de camparuga. També hi havia un nin amb un cavall.

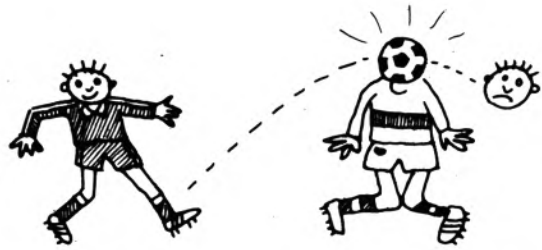
Pujarem per la costa des Pou cap a l'església i varem fer una volta pel poble. Varem beneir a tots els animals. Noltros tiràvem paperú.

En acabar les carrosses hi va haver becenar per a tots. Varem donar es premis des Betlems, des truc i de les carrosses. A es quintos les varem donar un tassó d'aigua per a cada un. Noltros varem tenir un premi.

Per acabar ballarem jotes i boleros. Nos agrada molt la festa de Sant Antoni.

esports

LA U.E. LLORET

Enguany anam de disgust en dis gust i no s'atura. La que pareixia que havia d'esser una bona temporada s'ha convertit en la pitjor dels darrers anys.

Acabada la primera volta el Lloret ocupa un dels darrers llocs de la classificació, amb moltes esperances de "pujar" a tercera.

Esperam que d'aquí a final de temporada l'assumpte hagi millorat.

TORNEIG DE FUTBITO

Amb molt d'encert la Comissió d'Esports del nostre ajuntament, presidida per Arnau Mateu, ha organitzat el Segon Torneig Local de Futbito.

Es d'esperar que sigui tot un èxit ja que dins el poble hi ha molta animació i pareix que seran molts els equips participants.

Està previst que el torneig co menci dins la primera quinzena de febrer.

FUTBITO FEMENÍ

Pareix esser que les dones no volen quedar darrera i que també els hi agrada això de les "pilotes".

Un nombrós grup d'al.lotes del

poble estan formant, amb molta il lusió, un equip de futbito.

Tant de bo que l'any que vé po guem disfrutar més amb les dones que enguany amb els homes.

CAMPIONAT DE TRUC

Organitzat pel Grup d'Esplai s'ha celebrat aquestes darreres setmanes el Primer Campionat de Truc.

Dins els cafès es respirava l'ambient que havia mogut entre nombrosos lloritans.

Al final, la parella guanyadora fou la formada per Toni "Lle-ter" i Joan "Bossa", quedant com a segons classificats en Bernat "Ferrer" i en Bernat "Fuster".

CURSET DE TENIS

Pareix esser que la Comissió d'Esports té en projecte organitzar un curset de tenis a fi que tots els afeccionats a l'esmentat esport puguin millorar la seva tècnica.

Estam segurs que d'aquesta ma nera les pistes poliesportives estaran més animades.

CAÇA

El passat 22 de gener es tanca la temporada de caça que, segons ens han informat, ha estat bastant bona, sobretot pel que

fa a conills i tords.

A partir d'ara conills, tords i perdius poden dormir tranquils.
Jocs Escolars

Els nins i nines de la nostra escola participen, com cada any, als Jocs Escolars que es disputen entre els col·legis de la nostra comarca.

A la primera jornada els nins guanyaren les dues partides de ping-pong que disputaren, però per contra les nines perderen

la seva confrontació amb el Col·legi V. de Montision de Porreres.

També dins els Jocs Escolars participaren al Cross que es disputà el 21 de gener a Sineu, però la veritat es que no tengueren massa sort, essent la seva classificació discreta.

PENYA CICLISTA "JOSEP NICOLAU"

Amb la intenció de promocionar l'esport de les bicicletes, la Comissió d'Esports té el projecte de formar un club ciclista en pla afeccionat per recórrer de cap a cap la nostra illa, organitzant excursions i, tal vegada, alguna carrera de caràcter competitiu.

Llorenç Coll

La nostra llengua de cada dia

Pau Bibiloni

Moltes vegades passam de llis sense fer-ne cas de les tertúlies de veus trémols dels nostres padrins. Uns ho fan cansats de sentir contar cent vegades la mateixa història; altres diuen que són coverbos de gent vella i altres, enlluernats pel vanguardisme psicodèlic, no hi veuen cap atractiu a aquestes monòtones xerrades on se sent parlar d'un temps passat amb olor de ranci.

I no ens adonam que entre la monotonia i els rancis coverbos hi reposa la riquesa del dialecte mallorquí, amb el qual es desbrinen pàgines i més pàgines que s'esfumen invisibles i que, enlairades, fan el vot perpetuu del silenci.

Aquesta riquesa, que és l'art del bon parlar mallorquí, no és altra que aquella de la qual se'n serveixen els nostres padrins per expressar-se. Perquè ens adonem de tot això agafarem unes determinades paraules o mots (que a molts semblaran estranys) i observarem la distinta significació que poden tenir.

En primer lloc, el que farem serà cercar el significat que la gent dona a un mot en concret, i llavors comparar-ho amb el que diu el "Diccionari Català-Valencià-Balear", redactat per Mn. Antoni Me Alcover i Francesc de Borja Moll.

Aquesta vegada agafarem les següents paraules: alacai, brèndola i calessa.

Segons la gent major consultada, el significat és el que segueix:

ALACAI: És una persona que va cou-cou darrera les altres i d'aquesta manera ho sap tot.

BRÈNDOLA: 1- Són les barres que uneixen la cuba de la roda d'un carro amb el cercol.

2- Persona poc formal.

CALESSA: Ho solen dir a una persona que no fa cosa bona.

Segons el "Diccionari Català-Valencià-Balear" ens trobam amb un ampli paradigma de significats. Aquí veurem el significat que li donen a la mateixa paraula a Catalunya, al País Valencià i a les Illes.

ALACAI, ALACAI (castellà: lacayo)

1- Home desnarit, revellit, de poca presència.

2- Home poc formal, que no se'n poden fiar.

BRÈNDOLA

1- Cada una de les vergues o barres relativament primes que formen part d'un aparell o ormeig (del paraigua, d'un ventall...). Especialment:

- a) Cada un dels balustres d'un balcó o d'una barana (Empordà).
- b) Cada una de les barres que uneixen la cuba amb la circumferència d'una roda (Mallorca). Castellà: Rayo.
- c) Cada una de les dues barres del carret de mà o de la civera, que serveixen per agafar (Menorca).
- d) Cada una de les barres llargues laterals de l'ormeig o escaletes de garbejar, que sostenen les garbes (Ferrières).

2- Tíreta de roba que cusen en els colls de camisa de l'home (Llofriu).

3- Home capbuit, que obra sense seny ni formalitat (Mallorca).

CALESSA

1- Carruatge de dues rodes obert per davant, per a dues persones. (Cast. calesa).

2- Home informal i d'escasa moralitat (Mallorca). "Es teu fill és un calessa, no fa tracto bo" (Manacor).

Com hem pogut veure la major part de les vegades ens trobam que el significat d'una paraula varia segons la regió, comarca o fins i tot, poble.

Si comparam els significats que la gent dona a un mot amb els que ens dona el "Diccionari" podem veure que l'ús que en fa el poble és correcte.

Si comparam els significats de brèndola, alacai i calessa, veurem que referint-se a la persona totes tenen el mateix significat, però en poden tenir d'altres segons el context en que les usem.

La riquesa de la nostra llengua crec que queda patent en aquest parell de ratlles i això ens ha de donar coratge i optimisme per seguir lluitant per la restauració de la identitat d'un poble i d'una cultura que mai es veuran esvaïts.

* *

Perquè si és ver que antany la nostra llengua va ésser reprimida tallant-li les branques i, més encara, la soca a tall de terra; també és ver que va saber treure noves tanyades i brostaren de les seves branques verdes fulles, inici de nova primavera i més envant esplets de fruits, recollits en temps de renaixença.

Tot això va ser possible perquè l'arbre de la nostra llengua estava ben arrelat i abeurat amb aigua mediterrània.

* * *

LLUITEM PER
LA NOSTRA
LLENGUA

Petita historia de la Banda de Música de Lloret

Francesca Niell

Temps enrera hi havia a Lloret dues societats. La més moderna tenia dos conserges, Gaspar Fontirroig González i Guillem Jaume Ribes, els quals tenien una espècie de club al lloc on actualment és l'estany i servien aiguardent als socis. Don Bartomeu Vanrell, metge fill del poble, va unir les dues societats formant la denominada "Societat de Socors Mutus" l'any 1890 i el conserge de la nova societat va ésser Mateu Gomila Picornell.

Els distints tresorers que tingué la societat foren Joan Nicolau Munar, Sebastià Puigserver Jaume, Joan Gomila i Martí Puigserver. Quan ho era en Joan Gomila "Fred", la societat va formar la Banda de Música de Lloret; era l'any 1918. En un principi alegrava les festes populars del poble, però poc a poc va anar adquirint gran importància per tots els voltants i oferint bones peces de caràcter popular i clàssic.

Per començar a organitzar aquesta banda no hi va haver gaires problemes ja que lo més essencial, els músics, varen ésser voluntaris i amb moltes ànsies d'aprendre a tocar algun instrument.

El primer dirigent de la banda fou mestre Jaume Andreu Pocoví, de Montufri, que a més de director també va ésser el mestre de solfeig i música. L'instrument que ell tocava era el cornetf, segons diuen molt bé.

Abans de sortir públicament per primera vegada, assajaren més o manco un any, descomptant el temps que necessitaren per aprendre a tocar els instruments. La primera actuació de la Banda de Música va ésser per la mort del rector Llull.

ELS FUNDADORS

Els primers músics, és a dir els fundadors, foren:

- Benet Amengual "Sanyora" que tocava el baix, però de sentit ja que apenes sabia solfa.
- Damià Amengual "Reus", clarinet.
- Mateu Verd "Llofriú", Pere Terrassa "des forn" (que després va ser capellà) i Tomeu Garcias "Serena" tocaven el bombardí. El darrer també tocava el saxofó.

- Mateu Tomàs "Poleo", Agutí Puigserver i Domingo Fontirroig formaven un trio tocant el trombó.

- Joan Picornell "Beatet" tocava el redoble.

- Antoni Niell i Arnau Mateu sonaven els platerets. El segon també tocava el bombo.

- Joan Gomila "Recolat" (que va morir a França) i Miquel Sastre "Pellusco" tocaven el cornetf.

- Antoni Martorell "Company" feia sonar el clarinet.

- Jaume Roig "Negret" tocava la caixa i la trompeta. Aquest no va aprendre solfa i música juntament amb els altres, sinó que quan va néixer aquesta banda ell ja havia tocat amb la de Senselles, però la va deixar quan es va disoldre.

ELS DIRECTORS DE LA BANDA

Durant els 48 anys que la Banda de Música va animar totes les festes del poble i de pobles voltants va ésser dirigida per nombroses persones a més de mestre Andreu. El segon director fou l'amo Arnau Mateu, que només feia de suplent mentre no n'hi hagués d'altre. Aquesta vegada va dirigir poc temps, però més tard tornà ésser director.

El següent dirigent va ésser Don Macià Noguera, el temps que fou vicari de la Parròquia de Lloret. Quan es va despedir d'aquí i de la banda, aquesta no quedà sense director sinó que ell mateix en va cercar un perquè el succeís. El nou director fou Don Bartomeu Oliver, que era brigada de la banda de música d'un regiment. A Lloret tocava el cornetf i a la banda de regiment la trompa, instrument que aquella banda no tenia.

Després de Don Bartomeu Oliver fou quan va dirigir l'amo Arnau per segona vegada i a la mort d'aquest, l'amo En Miquel Gili "Llu-bí" va ésser el director fins a l'any 1960 aproximadament. A partir d'aquí la Banda de Música es va anar desfent, si bé encara alguns components d'ella, ajudats per varis músics de la de Montufri (que començava a tenir importància), varen actuar un temps més.

LA NOVA GENERACIÓ DE MÚSICS

Al grup de fundadors s'hi varen agregar nous músics i al mateix temps se'n varen retirar d'altres. Aquesta segona generació de músics eren els que foren dirigits per l'amo Arnau i l'amo En Miquel. Estava composta per:

- Martí Puigserver que tocava el requint.
- Joan Llabrés i Antoni "Perico" tocaven el bombardí i el darrer també el trombó. A l'amo Antoni li va passar una petita anècdota quan feia el servei militar. Li varen demanar quin era el seu ofici i ell tot innocent va contestar que era músic i tocava el bombardí, però va resultar que al major li deien "bombardí" i ho va prendre com un insult fent-li pagar pel seu mal entès.

Els altres músics d'aquesta etapa eren:

- Bartomeu Amengual que tocava el fiscorn.
- Miquel "Ranxo" i Bernat Roig "Negret" tocaven la trompeta.
- Rafel Picornell "Beato", Jeroni Coll "Abri nes" i una temporada Bartomeu Picornell "Blanc" (que després va dirigir el coro parroquial) sonaren el clarinet.
- Joan Picornell "Beato", Miquel Gili, Guillem Jaume "Putxet" i Pere Gili "Lluca" tocaven tots quatre el saxofó.
- Miquel Picornell "Beato" i Josep Fontirroig "de Ca na Ferrera" tocaven el redoble de caixa.

Hi havia un parell de joves que encara aprenien a tocar i ja només varen actuar als darrers concerts. Eren en Pere Gili "Torret" (que tocava el bombardí), Rafel Verd "Llo-

friu", Biel Jaume "Sóller" i Guillem Martorell "Company".

ACTUACIONS ARREU DE L'ILLA

La Banda de Música de Lloret actuava per tot Mallorca. A temporades va ser molt nombrosa (arribà a estar composta per vint-i-dos músics) i durant deu anys formà part de les més importants de l'illa. A més de Lloret era sol·licitada per altres pobles com Sencelles, Costitx, Biniali, Sa Pobla, Santa Eugènia, Sant Joan, Llubí, Algaida, etc; normalment per les festes i processons. A Algaida també hi anaven pels darrers dies.

En diverses ocasions la Banda assistí a actes en representació del poble. Així el dia 11 d'octubre de 1929 representà a Lloret a la Ciutat de Palma amb motiu de la visita a l'illa del rei Alfons XIII. Cada poble hi enviava una carrossa amb lo més significatiu d'ell (Binissalem les vermadores, els pobles muntanyencs la oliva...) i nosaltres hi envíem la banda.

Una altra vegada, la banda va anar a Eivissa en representació del nostre poble amb motiu de la visita a dita ciutat del General Franco. Això va ésser en temps del Moviment.

A Lloret actuaven per la festa de Santa Cecília (patrona dels músics), per les festes de Sant Domingo (patró del poble) i després dels dies de festa per aquest sant, actuaven cada diumenge a la plaça durant dos mesos mentre la gent feia el passeig. Tocaven damunt un cadafal que es col·locava cada any entre Ca'n Company i la rectoria.

La Banda de Música de Lloret a la inauguració de les escoles de Sencelles.

FUNCIONAMENT DE LA BANDA

Aquesta banda tocava moltes i variades peces musicals, però una digna de menció és "L'Himne a la Mare de Déu de Loreto" que va ésser estrenada per ells. També destacava la "Marxa Real" i per les processons tocaven la cançó "Cantemos al amor de los amores"; per Setmana Santa, el "Pange Lingua" i el "Miserere Mei". Després d'haver acabat la funció tocaven pasdobles i altres peces davant la rectoria mentre la gent es passejava.

Les actuacions més destacades durant tota la història de la banda varen ésser els concerts per les festes de Sant Domingo i uns quants anys a la "Festa del pa i el peix", el quart diumenge, a Sant Joan. Les altres actuacions eren a festes de carrer i tocaven cançons per poder ballar.

La "Societat de Socors Mutus" que va organitzar la banda de música no pertenyia a cap partit polític, però entre els socis hi dominava la ideologia conservadora. Com feia poc que havia entrat la República i s'havia creat la Falange a Lloret, no va ser possible que la banda actués al "Ball de les panades" de Pasqua perquè al pertànyer a la Societat seria considerat com una manifestació política. Per aquest motiu, el ball es va haver de celebrar fora del terme de Lloret, a Ca'n Camper de Senselles, devora Son Cul-enrera (que era una finca pertanyent a Son Joan Jaume).

Al principi la banda de música era de la

Societat, més endavant es va convertir en municipal però, així i tot, va seguir depenent econòmicament de la Societat. El preu màxim que va pagar aquesta a la banda va ser de 500 pts. anuals i quan actuaven a fora poble cobraven de 100 a 125 pts. per actuació. En morir algun soci o membre de la família, la banda l'acompanyava gratuïtament amb marxes fúnebres fins al cementiri, mentre que si no eren socis i volien que la banda els acompanyés havien de pagar una petita quantitat.

Així mateix no hi havia problemes econòmics ja que tots els músics es conformaven, i si havien d'arreglar els instruments espanyats la societat pagava la meitat del cost.

El lloc d'assaig de la banda era damunt Ca'n Company, sala destinada a la Societat, però poc a poc es va perdre l'interès. Els músics antics es retiraven i no sorgien mú-

sics joves; als assaigs no acudia ningú i a les actuacions davant el públic era tot el contrari, no hi faltava ningú.

Aquesta falta d'interès era deguda en part a causes econòmiques. Els músics havien canviat i exigien més paga. El director d'aquella època, l'amo En Miquel Gili "Llubí" va considerar que era millor no seguir actuant que fer el ridícul i es va despedir de la banda devers l'any 1960. Aquesta encara va continuar però poc temps; el que va animar a seguir i també va dirigir fou Martí Puigserver. Aquest petit grup continuador era ajudat per alguns membres de la Banda de Música de Montuïri.

La darrera actuació de la Banda de Música de Lloret va ésser quan les monges varen celebrar el centenari de la fundació al poble, l'any 1966.

Aquest any el rector de la nostra parròquia era Don Sebastià Miralles i després de la funció va despedir els músics donant-los a cada un una moneda de 50 ó 25 pts.

I això és el que ha estat la Banda de Música de Lloret, la gent que l'ha viscuda la troba molt en falta ja que animaven totes les festes populars, processons, balls dels darrers dies i de sequers; també acompanyaven els "quintos" a cantar panades i els seus balls. I als que no l'hem viscuda ens agradaria poder veure una banda que cobresqui el buit que va deixar la passada.

La Banda de Música té més història, però aquest petit apunt ens pot servir per conèixer el que va fer i va representar per un petit poble com Lloret.

UN POBLE, UNA LLENGUA

"CONGRÉS DE CULTURA CATALANA A LES ILLES"

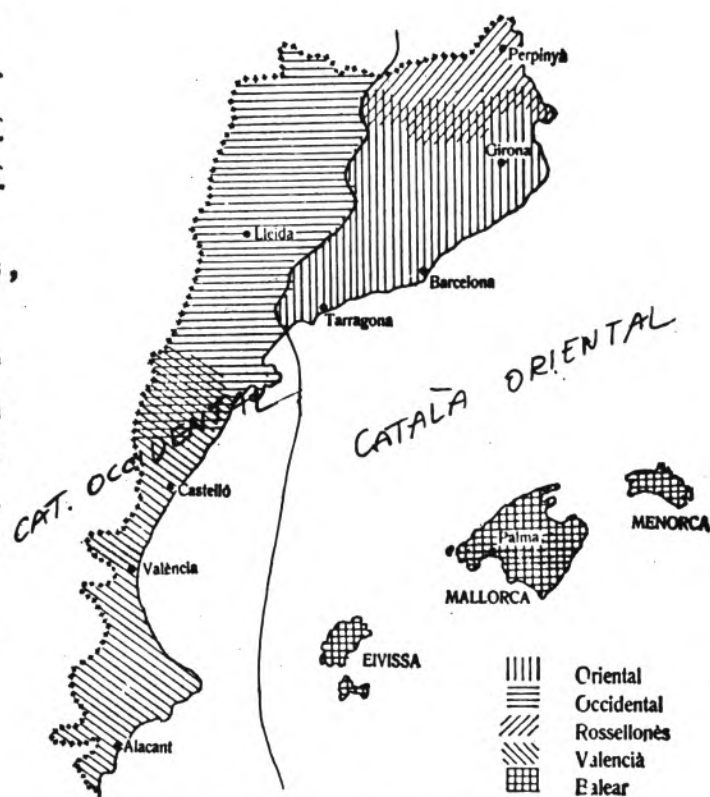
Després de molts anys de manca d'informació i de manipulació, i després d'una rutina secular consistent a dir mallorquí, menorquí, eivissenc a la nostra llengua, hi ha encara en alguns sectors una certa confusió respecte al nom i la naturalesa d'aquesta.

No hi ha cap llengua mallorquina, ni menorquina, ni eivissenca, ni valenciana, com no hi ha cap llengua andalusa, murciana o asturiana. La llengua parlada al Principat de Catalunya, a Andorra, a Catalunya-nord, al País Valencià i a les Illes és la mateixa i una sola. El seu nom és català o llengua catalana.

És clar que a cada regió, comarca o fins i tot localitat, el català adopta unes peculiaritats determinades, i així es parla gironí, barceloní, lleidatà, valencià, mallorquí, eivissenc i, fins i tot, maonès, solleric o felanitxer.

Però per damunt de totes les variants geogràfiques hi ha la llengua comuna o llengua standard, que no és una modalitat regional concreta, sinó la llengua general de tota la comunitat: la llengua unificada que s'aprèn a les gramàtiques, la llengua que es llegeix als llibres i diaris, la llengua que s'escolta a la ràdio o a la TV, la llengua que, per ser model de bon parlar, tendeixen a utilitzar les persones cultes.

En els Països Catalans a causa de la manca d'ús públic de l'idioma, no s'ha difós un català standard, que, no obstant això, existeix. Cada parlant, tret d'unes minories, només usa la modalitat de la seva regió o comarca. Aquesta anomalia desapareixerà en el moment que la llengua sigui plenament normalitzada; aleshores es difondrà entre els catalano-parlants una llengua standard que integrarà l'autèntica riquesa de tots els dialectes i prescindirà de l'excés de formes superflues, que no representen més que dificultats.

constitució de 1978

Felip Jaume

Creim que és un dels documents més importants de tota la història de l'Estat Espanyol o, millor dit, hem de procurar que arribi a ser-ho. Hem de fer que compleixi la finalitat per a la qual ha estat feta: Entendre-nos.

Una Constitució és un compromís per a resoldre les nostres diferències d'una manera civilitzada, sense violència, amb tolerància i noció de la mesura. Estableix els grans principis que han d'inspirar la convivència. És la llei principal que ha de servir de model a totes les altres lleis.

Per Constitució s'ha d'entendre que el poble decideix per sí mateix: determina un ordre polític, de manera que els que exerceixen el poder són servidors del poble i no els seus propietaris.

Fora d'aquest contingut, se li podrà donar qualsevol nom ("Leyes Fundamentales", "Carta Otorgada"), però mai CONSTITUCIÓN.

El que s'ha de destacar d'aquesta Norma és que va esser pactada per totes les forces polítiques que sortiren de les eleccions de 1977. Tots els partits, tant d'un signe com de l'altre hi varen dir la seva, cosa que mai havia succeït a l'Estat Espanyol. Sempre havia estat una determinada classe qui establia el que era o no bo per al país.

A partir del 1978 la Constitució obre uns camins perquè el prendre decisions no sia cosa exclussiva d'uns pocs, sinó que tots hi participem.

"ES PI GROS" VOL ESSER LA REVISTA DE TOTS ELS LLORITANS I DES D'AQUÍ FEIM UNA CRIDA A TOTS ELS QUE VULGUIN DIR LA SEVA.

ELS ARTICLES PODEN ESSER ENTREGATS FINS EL PROPER DIA 3 DE MARÇ A FELIP JAUME "MINO" O A MARGALIDA GELABERT.

el caçador

UN IL·LUSIONAT

Me'n record que quan jo era més jovenet, fa més o manco uns quinze anys, hi havia caça per a tothom que era caçador; i no només era així, sinó que no hi havia quasi ningú que estigués gelós d'allò que realment es podia caçar.

Com he dit abans la caça batava, i fins i tot sobrava, per què en aquells dies els qui eren caçadors anaven a matar un conill, una perdiu, o un parell de tords; i ho feien principalment per a menjar uns fideus amb conill, un aguiat Pep, conill amb ceba, tords amb col, o un arròs de matances amb un grapat d'ocellets.

Per això, quan tenien lo que havien de menester procuraven anar-se'n a "retiro".

Record amb enyorança aquells esbarts de perdius que es veien per aquí i per allà; aquells deu, quinze, vint, trenta o inclús més conills que sortien a pasturar en aquelles tenasses.

Avui en dia tot això ja no més ho tenim en el record del passat, i lo més greu és que ens consolam dient que avui hi ha molts de caçadors i per això hi ha menys caça.

Pot ser sia aquesta una de les raons, però jo crec que no és totalment certa, ja que si realment hi ha tants de caçadors el que s'hauria d'haver fet era prendre una sèrie de mesures per evitar que aquesta gran quantitat de caçadors vagin destruïnt cada dia més i més aquestes coses que en aquells dies ens va oferir la Naturalesa.

I què ha passat en lloc d'això? Puix que l'egoisme s'ha apoderat de nosaltres i pareix que hem emprès una carrera desesperada per a veure qui és el primer en matar la darrera peça. I he dit matar perquè avui ja no podem dir "caçadors" a aquells

que van per dins els pinars tirant als animals, sinó "mata-dors", i encara més "assassins".

Il·lustració de F. de B. Moll

Com atravessà l'Atlàntic en Geroni Brines?

(És continuació del número 13,
desembre 1.980)

Teníamos que vivir en aquella porquería, la comida poca, por la mañana un vasito de leche, al mediodía una cucharada de comida, por la noche lo mismo acompañado de un pequeño panecillo. Esto fueron los últimos días en Venezuela después de haber trabajado a más no poder, con toda legalidad y admirado por todos cuantos despistaban por la finca, tanto autoridades como civiles. Viene la orden de embarcar; nos trasladaron hasta la misma cubierta del barco en que íbamos a ir, eso como si hubiésemos sido criminales, acompañados por policías y guardias nacionales, con sus revólveres y ametralladoras; en vista de eso una vez en el barco, por ser españoles nos sentimos con un valor sobre nosotros, maldiciendo a aquellos policías, diciéndoles que ya no estábamos en Venezuela que estábamos en sitio español, aquellos policías al ver la burla que hacíamos, había alguno que hasta se había mordido, así mismo porque hasta exigieron bajar algunos a tierra, pero, se negaron y pudieron embravarse con ellos. Aquí termina la estancia en Venezuela.

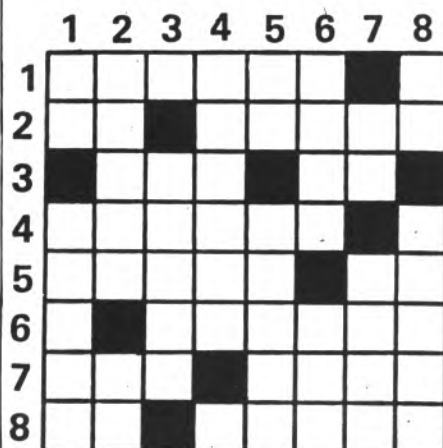
A BORDO DEL "MONTE AYALA"

Una vez a bordo lo primero que hizo el capitán fue que nos socorrieron en algo de comer, así lo hicieron, para nosotros fue una muestra de humanidad, y sentirnos como en la gloria una vez salidos de las garras de aquellos atropelladores, zarpó el barco a la madrugada, rumbo a Curaçao, sintiéndonos llenos de alegría todos a pesar de que no sabíamos el resultado cual sería. Llegamos a Curaçao y cosa que no creímos, nos dejaron saltar a tierra sin ningún inconveniente, así lo hicimos, todos saltamos a reconocer la ciudad y divertirnos. A la tarde proseguimos viaje para Puerto Rico, en donde se nos impidió saltar a tierra a todos los pasajeros en general a menos que llevaran visado para territorio americano y sin poder saltar a tierra pasamos las noches de Navidad.

(Continuará)

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS.—1. Collita dels raïms. 2. (Al revés) afirmació. Femení de sant. 3. 1.ª persona singular del present d'indicatiu del verb tocar. Sinònim de cus. 4. Femení de nebot. 5. (Al revés) nom de dona. Terminació d'infinitiu de la 1.ª conjugació. 6. Peça de la indumentària humana dins la qual posam el peu una vegada enfundat el calçetí. 7. En aquest moment. (Al revés) masculí de cosina. 8. Nota musical que ve després del sol. Nom que es dóna a l'aigua que cau quan plou.

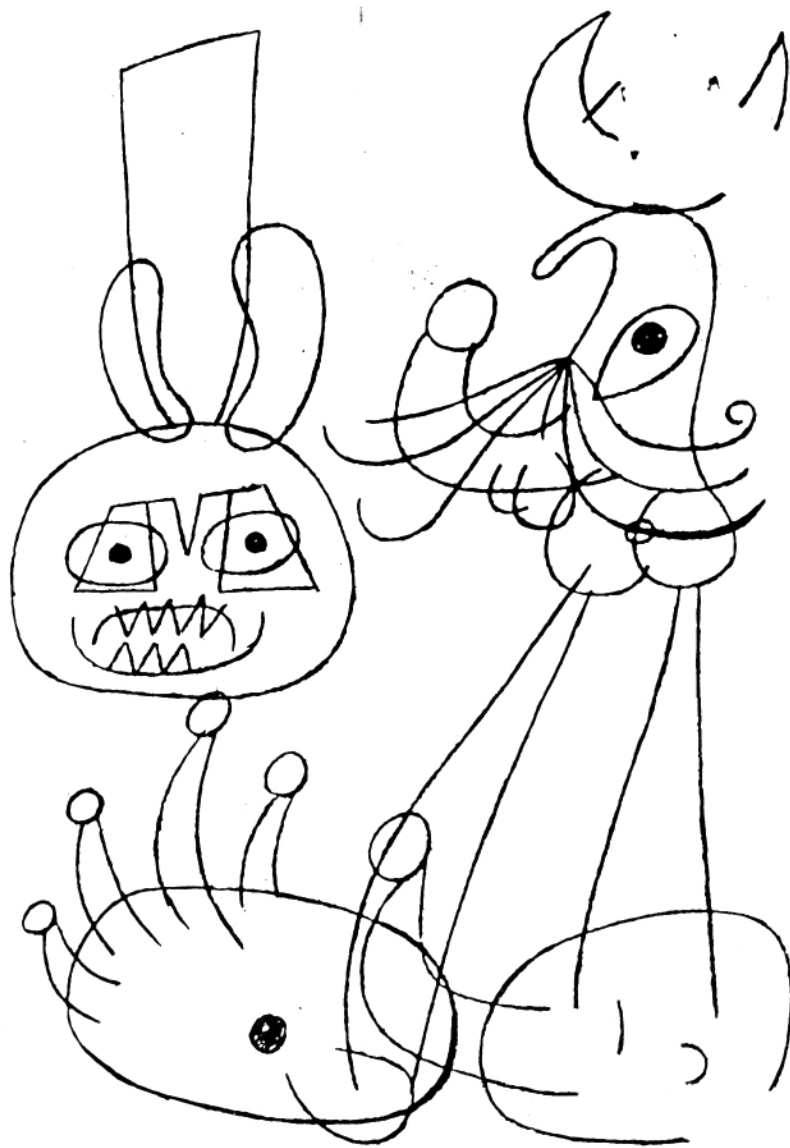
SOPA DE LLETRES

A	B	C	E	L	M	O	N	P	A	S	T
N	B	L	A	N	C	P	E	F	G	N	H
V	A	B	C	F	L	Q	T	R	S	E	N
X	N	G	H	J	J	M	N	N	P	G	T
Y	V	E	R	M	E	L	L	O	R	R	S
Z	E	H	J	J	Q	P	A	B	T	E	A
T	R	B	J	G	R	I	S	O	T	A	C
O	D	A	A	H	B	I	O	A	E	B	Z
M	B	D	F	H	J	K	R	H	I	L	E
N	C	E	G	J	H	L	O	N	N	A	S
B	G	R	O	C	K	M	S	H	I	U	N
A	K	P	R	T	U	S	A	Q	O	J	I

8 noms de colors. Poden estar escrits per amunt, per avall, de dreta a esquerra i d'esquerra a dreta.

Dibuix de Miró 1953

HOMENATGE A MIRÓ